

Riktlinjer för prövning av misstänkta avvikelser från god forskningssed

Dnr 1-496/2026

Gäller fr.o.m. 2026-05-27

**Karolinska
Institutet**

Riktlinjer för prövning av misstänkta avvikelser från god forskningssed

Innehåll

1. Inledning	4
2. Definitioner	5
3. Prövning av misstänkt oredlighet i forskning och andra avvikelser från god forskningssed	5
4. KI:s Råd för utredning av avvikelser från god forskningssed	6
5. Inledning av ärende	7
5.1 Skriftlig anmälan	7
5.2 Överlämnande från den nationella nämnden	7
5.3 Initiativärende	7
6. Utredning	7
6.1 Inledande granskning	7
6.2 Utredning	8
7. Slutligt avgörande	8
8. Åtgärder riktade mot den enskilde	9
9. Rapportering	9
10. Särskilda regler vid misstanke om oredlighet i forskning som stöds av amerikanska Public Health Service	10
10.1 Inledning	10
10.2 Underrättelse till ORI	10
10.3 Förberedande utredning	11

10.4 Överlämnande till nationella nämnden.....	11
10.5 Fullständig utredning	11
10.6 Åtgärder efter beslut	12
10.7 Dokumentation.....	12

Diarienummer	Dnr föreg. version:	Beslutsdatum:	Giltighetstid:
Dnr 1-496/2026	Dnr 1-358/2020	2026-05-27	Tills vidare

Beslut:
Rektor

Dokumenttyp:
Riktlinjer

Handläggs av avdelning/enhet:
Juridiska enheten

Beredning med:
Enheten Compliance and Data Office, HR-
avdelningen, Rådet för utredning av avvikelser
från god forskningssed, Nämnden för etik och
god forskningssed

Revidering med avseende på:

Rådets uppdrag att ansvara för återrapportering tas bort. Rådet får i uppgift att bistå Nämnden för etik och god forskningssed. KI prövar inte avvikelser som skett utanför KI:s verksamhet. Förtydliganden av den anmäldes rätt att yttra sig och av åtgärder efter ärenden i nationella nämnden. Justeringar kring oredlighet i forskning som stöds av amerikanska Public Health Service. Språkliga och redaktionella ändringar.

---

1. Inledning

Enligt högskolelagen (1992:1434) ska vetenskapens trovärdighet och god forskningssed värnas i högskolornas verksamhet. Verksamheten ska avpassas så att hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen. Alla avvikelser från god forskningssed måste därför förebyggas och misstankar om sådana avvikelser hanteras på ett sätt som främjar allmänhetens förtroende för forskningen.

Forskaren ansvarar för att följa god forskningssed i sin forskning. Karolinska Institutet (KI) har som forskningshuvudman det övergripande ansvaret för att forskningen utförs i enlighet med god forskningssed.

Enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning ska frågor om oredlighet i forskning prövas av en nationell nämnd. Enligt 1 kap. 17 § högskoleförordningen (1993:100) prövar högskolan andra misstänkta avvikelser från god forskningssed än de som ska prövas av den nationella nämnden. Högskolan ska fastställa riktlinjer för sin prövning av misstänkta avvikelser från god forskningssed

KI har således skyldighet att pröva misstänkta avvikelser från god forskningssed som skett i KI:s verksamhet.

Dessa riktlinjer riktar sig till samtliga som deltar i forskningsverksamhet vid KI samt de som vid KI hanterar ärenden om misstänkt oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed.

Vid misstanke om oredlighet i forskning rörande forskning som är finansierad av det statliga amerikanska organet Public Health Services (PHS) gäller därutöver särskilda regler, se avsnitt 10.

För forskning som utförs utan etik tillstånd eller andra typer av tillstånd finns särskilda bestämmelser och hanteras därför i annan ordning.

Dessa riktlinjer gäller inte forskning inom det försvars- och säkerhetspolitiska området som i stället regleras i förordningen (2019:1176) om undantag från prövning av oredlighet i forskning inom det försvars- och säkerhetspolitiska området.

2. Definitioner

Med *oredlighet i forskning* avses enligt 2 § lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Med *andra avvikelser från god forskningssed* avses avvikelser som inte anses som oredlighet i forskning, som skadar eller riskerar att skada forskningsprocessens, forskningens eller forskares integritet och som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Vid prövningen av andra avvikelser från god forskningssed ska utgångspunkt tas i relevanta nationella och internationella regler och riktlinjer som gällde vid tidpunkten för den aktuella forskningen eller rapporteringen av den, t.ex. Vetenskapsrådets skrift *God forskningssed*, den europeiska kodexen för forskningens integritet från ALLEA, den internationella standarden för publikationsetik (Vancouver-reglerna) och etiska riktlinjer för fackmannamässig granskning från Committee on Publication Ethics (COPE).

3. Prövning av misstänkt oredlighet i forskning och andra avvikelser från god forskningssed

Ärenden om misstänkt oredlighet i forskning prövas i särskild ordning av den nationella *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning* (den nationella nämnden).

För utredning av misstänkta andra avvikelser från god forskningssed ansvarar KI:s *Råd för utredning av avvikelser från god forskningssed* (rådet). Beslut i ärendena fattas av rektor.

Prövning av oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed får inte grundas på omständigheter som är äldre än tio år när ärendet inleds, om det inte om det finns särskilda skäl för en prövning.

4. KI:s Råd för utredning av avvikelser från god forskningssed

Rådet består av en ordförande som är eller har varit ordinarie domare, tre lärarrepresentanter med stor vetenskaplig kompetens och integritet, chefsjuristen och en studentrepresentant. Ledamöterna, utom studentrepresentanten, utses av rektor för en treårsperiod.

Studentrepresentanten utses för en mandatperiod om högst ett år.

Mandatperioden kan förnyas med upp till tre år i taget för ledamöterna och upp till ett år i taget för studentrepresentanten.

Rektor utser en ny ledamot om en ledamots anställning upphör vid KI, eller om en ledamot får ett uppdrag i ledningsfunktionen centralt eller vid en institution eller om en ledamot avgår av annat skäl. Rektor ska vid utseende av ledamöter beakta jämställdhetsaspekten. Bland ledamöterna utser rektor vice ordförande.

För lärarrepresentanter och för studentrepresentanten ska det finnas ersättare. Ersättare ska utses i samma ordning och för samma tid som de ordinarie representanterna.

Rådet biträds av en jurist som utses av chefsjuristen. Juristen är ansvarig handläggare för ärendet.

Inga intressekonflikter får förekomma. Den som är jävig får inte delta i handläggningen och utredningen av ärendet.

Rådet ska

- ta ställning till om misstanke om oredlighet i forskning föreligger och ärendet därmed ska överlämnas till den nationella nämnden för prövning
- utreda andra misstänkta avvikelser från god forskningssed än misstänkt oredlighet i forskning
- bistå KI:s nämnd för etik och god forskningssed, exempelvis i nämndens uppdrag att följa upp rådets uttalanden och rektors beslut.

5. Inledning av ärende

5.1 Skriftlig anmälan

En misstanke om oredlighet i forskning ska omgående och skriftligen anmälas till den nationella nämnden eller till rektor.

En misstanke om andra avvikelser från god forskningssed ska omgående och skriftligen anmälas till rektor.

Rektor överlämnar anmälan till rådet.

5.2 Överlämnande från den nationella nämnden

Om den nationella nämnden bedömer att ett ärende inte rör oredlighet i forskning men att det kan vara andra avvikelser från god forskningssed, ska nationella nämnden enligt 11 § lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning underrätta KI om det och samtidigt lämna över handlingarna i ärendet till KI. Rektor ska i sin tur överlämna ärendet till rådet för vidare utredning.

5.3 Initiativärende

Uppstår misstanke om oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed på annat sätt än genom en anmälan eller ett överlämnande från den nationella nämnden, ska KI upprätta ett initiativärende. Rektor avgör om så ska ske.

Rektor överlämnar ärendet till rådet.

6. Utredning

6.1 Inledande granskning

Rådet ska göra en inledande granskning av en anmälan eller ett initiativärende som ska ge underlag för att avgöra om ärendet ska överlämnas till den nationella nämnden, utredas vidare av rådet eller hanteras på annat sätt.

Om rådets ordförande efter samråd med en lärarrepresentant i rådet efter en sådan granskning finner att det kan vara fråga om misstänkt oredlighet i forskning ska detta skyndsamt rapporteras till rektor. Rektor fattar beslut

om överlämnande till den nationella nämnden. Beslutet ska fattas skyndsamt.

6.2 Utredning

Rådets utredning ska genomföras skyndsamt och med respekt för alla berörda, till exempel den anmälde och den som framfört anklagelsen.

Rådet ska under utredningen ge den anmälde möjlighet att yttra sig skriftligen eller muntligen. Den anmälde har rätt att ta del av allt material som tillförts ärendet.

Berörda institutioner och det gemensamma verksamhetsstödet ska biträda rådet i dess arbete i den utsträckning rådet önskar. Prefekten och universitetsdirektören ansvarar för att det görs.

Rådet får anlita extern sakkunnig som inte är knuten till KI. Den sakkunniges yttrande bör vara skriftligt.

När ärendet bedöms färdigutrett ska rådet upprätta ett skriftligt motiverat utlåtande med ett förslag till beslut. Den anmälde ska ges tillfälle att yttra sig över utlåtandet. Utlåtanden bör även skickas till extern sakkunnig för kännedom när sådan har anlitats. Rådet lämnar efter kommunikering ett förslag till beslut till rektor.

7. Slutligt avgörande

Rektor beslutar efter genomförd utredning om omständigheterna är sådana att andra avvikelser från god forskningssed förelegat eller inte. Rektor fattar beslut efter föredragning.

Rektor kan besluta att ett ärende ska avslutas och skrivas av om

- det uppenbart saknas grund för anmälan
- anmälan är så ofullständig att anmälan inte kan läggas till grund för en utredning
- ärendet redan har utretts och det inte har tillkommit något väsentligt nytt som påverkar det tidigare beslutet
- frågan bör prövas i annan ordning inom KI
- frågan redan prövas av ett annat organ utanför KI, t.ex. den nationella nämnden eller ett annat lärosäte

- ärendet rör forskning som inte skett inom ramen för KI:s verksamhet.

8. Åtgärder riktade mot den enskilde

Prefekt vid berörd institution ansvarar för att institutionen erbjuder medarbetaren erforderligt stöd under utredningen vid den nationella nämnden eller i rådet. Prefekt ansvarar också för att följa ärendet under utredningen och att så snart som möjligt ta kontakt med funktionen arbetsrätt vid HR-avdelningen om det finns skäl att utreda om det behöver vidtas några arbetsrättsliga åtgärder. Disciplinära åtgärder i form av löneavdrag eller varning liksom skiljande från anställning genom uppsägning på grund av personliga skäl eller avsked beslutas av KI:s personalansvarsnämnd.

Om en forskare frias från misstanke om oredlighet i forskning eller andra avvikelser från god forskningssed ska lämpliga åtgärder vidtas för att avhjälpa den skada som misstanken och ärendets hantering kan ha medfört.

9. Rapportering

Rådets sekretariat ska informera berörd institution om rektor fattar beslut att det förekommit avvikelse från god forskningssed och om den nationella nämnden fattat beslut om att det förekommit oredlighet i forskning, eller det framgår av nämndens beslut att det förekommit en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering utan att uppsåt eller grov oaktsamhet har kunnat konstateras. Institutionen ska

- snarast efter den nationella nämndens beslut informera berörda forskningsfinansiärer, myndigheter, vetenskapliga tidskrifter och andra berörda om beslutet, samt upplysa dessa om att beslutet kan komma att överklagas
- rapportera vidtagna och planerade åtgärder till följd av rektors eller den nationella nämndens beslut till rådets sekretariat.

Om flera institutioner berörs av beslutet får de sinsemellan besluta vilken institution som ska skicka ut information och rapportera åtgärder.

Rektor ansvarar för att inom sex månader efter att den nationella nämndens beslut vunnit laga kraft återrapportera till den nationella nämnden vilka åtgärder som vidtagits eller avser att vidtas med anledning av beslutet.

Rektor ska till den nationella nämnden senast den 30 mars varje år i aidentifierad form lämna uppgifter om avvikelser från god forskningssed som under föregående kalenderår har prövats inom KI.

10. Särskilda regler vid misstanke om oredlighet i forskning som stöds av amerikanska Public Health Service

10.1 Inledning

Vid misstanke om oredlighet i forskning rörande forskning som är helt eller delvis finansierad av det statliga amerikanska organet Public Health Service, inklusive via något av dess underorgan, såsom National Institutes of Health, ska utöver dessa riktlinjer även följande gälla enligt Policies on Research Misconduct; Final Rule 42 Code of Federal Regulations, Part 93.

The Office of Research Integrity (ORI) är ett organ inom USA:s Department of Health and Human Services (DHHS) med uppgift att bevaka och ansvara för frågor om forskning och forskningsintegritet.

Ett ärende enligt nedanstående förfarande ska enbart inledas om forskningen har skett inom sex år från det datum då DHHS eller rektor tar emot en anmälan om oredlighet i forskning.

10.2 Underrättelse till ORI

ORI ska när som helst under en utredning omedelbart underrättas i följande fall:

- det finns en omedelbar risk för och behov av att skydda människors eller djurs hälsa
- det finns ett omedelbart behov av att skydda DHHS resurser eller intressen
- forskningsverksamheten bör avbrytas
- det finns ett omedelbart behov av att säkra bevisning

- det finns skälig misstanke om kriminella handlingar eller brott mot annan lagstiftning
- det finns ett omedelbart behov av att skydda antingen den anklagade eller den som framfört anklagelsen.

Enheten Compliance and Data Office på Avdelningen för forskarstöd och externa relationer ansvarar för att underrättelse sker.

10.3 Förberedande utredning

Rådet ska efter överlämnande från rektor färdigställa en förberedande utredning inom 90 dagar från det att ärendet initierades.

Om rådet finner att en förberedande utredning bör avbrytas ska detta snarast anmälas till rektor. Compliance and Data Office ska göra en anmälan till ORI med en redogörelse för orsaken till avbrytandet.

10.4 Överlämnande till nationella nämnden

Om rådet efter den förberedande utredningen finner att ärendet bör överlämnas till den nationella nämnden ska detta skyndsamt anmälas till rektor. ORI ska informeras om detta inom 30 dagar. ORI ska samtidigt få dokumentationen från den förberedande utredningen.

Den nationella nämnden ska i samband med överlämnandet informeras om att ärendet omfattas av ovan nämnda amerikanska regelverk.

10.5 Fullständig utredning

Om ärendet inte överlämnas till den nationella nämnden men rådet finner att en fullständig utredning om andra misstänkta avvikelser från god forskningssed bör genomföras ska ORI, inom 30 dagar, informeras om vad som har framkommit av den förberedande utredningen, få en kopia av utredningen och få besked om att en fullständig utredning ska genomföras.

En fullständig utredning bör vara färdigställd inom 180 dagar från det att utredningen påbörjades. Om detta inte är möjligt ska en ansökan om anstånd göras hos ORI. Den anmälda ska få ta del av utredningsrapporten och övrigt underlag och ges möjlighet att inom 30 dagar lämna synpunkter på materialet.

Om rådet finner att en fullständig utredning bör avbrytas ska detta snarast anmälas till rektor. Compliance and Data Office ska göra en anmälan till ORI med en redogörelse för orsaken till avbrytandet.

10.6 Åtgärder efter beslut

ORI ska snarast underrättas om utredningens resultat, KI:s slutliga ställningstagande och KI:s åtgärder.

10.7 Dokumentation

All dokumentation måste sparas i minst sju år för att kunna överlämnas till ORI eller auktoriserad personal vid Public Health Service.

